

РЕЦЕНЗІЯ

**доктора економічних наук, професора,
професора кафедри обліку і оподаткування
Західноукраїнського національного університету
МУРАВСЬКОГО Володимира Васильовича**

на дисертаційну роботу

ЛУПІЙЧУКА Антона Ігоровича

**на тему: «Облік і контроль інноваційного будівництва», подану на
здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 071 «Облік і
оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування»**

Актуальність теми дослідження

Цифровізація економічних процесів, стрімкий розвиток будівельних технологій та поширення концепцій сталого розвитку зумовили формування нової парадигми інноваційного будівництва. Реалізація інноваційних будівельних проєктів ґрунтується на інтегрованому використанні інформаційних технологій, інформаційного моделювання будівель, автоматизованих систем моніторингу будівництва, 3D-друку та інших сучасних інструментів. Ефективність інноваційного будівництва залежить від інформаційної взаємодії замовників, інвесторів, проєктних організацій, підрядників, постачальників будівельних ресурсів, органів державного регулювання та інших учасників будівельного процесу. У результаті формується єдине інформаційне середовище управління будівельними проєктами, що забезпечує координацію дій усіх зацікавлених сторін протягом повного життєвого циклу об'єкта будівництва.

Основою інформаційного забезпечення управління інноваційним будівництвом є система обліку і контролю, яка формує своєчасну, достовірну та комплексну інформацію про використання матеріальних, фінансових, технічних і трудових ресурсів, виконання будівельних робіт, імплементацію інноваційних інформаційних технологій та інформування варіативних стейкхолдерів. Водночас сучасні умови цифрової трансформації будівельної галузі висувають нові вимоги до методики й організації обліку та контролю, що передбачають інтеграцію цифрових платформ, автоматизований збір і

опрацювання даних, використання технологій інформаційного моделювання, дистанційного моніторингу та аналітики в режимі реального часу.

Необхідність трансформації теоретичних основ, методичних положень, організації та практики обліку і контролю інноваційного будівництва відповідно до сучасних трансформаційних тенденцій визначає актуальність обраної Лупійчуком Антоном Ігоровичем теми дисертаційного дослідження, обґрунтованість визначення його предмета й об'єкта, а також коректність сформульованих мети та завдань дослідження.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційну роботу виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету в межах прикладної науково-дослідної теми, яка виконується професорсько-викладацьким складом, докторантами, аспірантами та здобувачами наукового ступеня на тему: «Розвиток системи бухгалтерського та управлінського обліку в умовах соціально-економічних викликів» (державний реєстраційний номер 0122U000927). Результати дисертаційного дослідження також пов'язані з виконанням прикладної держбюджетної науково-дослідної теми «Цифровізація обліку в системі управління енергетичною та кібернетичною безпекою України у воєнний та поствоєнний періоди» (державний реєстраційний номер 0126U002206).

Особистий внесок дисертанта в отриманих наукових результатах

Дисертація є результатом самостійного наукового дослідження, у якому здобувач поглибив і розвинув теоретико-методичні засади обліку і контролю інноваційного будівництва, а також запропонував науково обґрунтовані практичні рекомендації щодо їх удосконалення в умовах цифрової трансформації будівельної галузі. Автору належать наукові ідеї, теоретичні узагальнення, обґрунтування вибору методів дослідження, сформульовані висновки та розроблені практичні рекомендації. Особистий внесок автора у колективні наукові публікації чітко визначено в переліку наукових праць. У дисертації

використано власні наукові напрацювання автора. Обсяг і зміст особистого внеску здобувача є достатніми для виконання дисертаційної роботи та свідчать про його здатність самостійно здійснювати наукові дослідження й розв'язувати актуальні наукові завдання у сфері обліку і контролю інноваційного будівництва.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій

Дисертаційне дослідження характеризується логічністю побудови, науковою обґрунтованістю та високим рівнем достовірності сформульованих положень і рекомендацій. Достовірність викладених у роботі висновків забезпечується використанням різнопланових і авторитетних джерел інформації, що дозволило системно опрацювати досліджувану проблематику. Залучення широкої інформаційної бази стало важливим інструментом для перевірки наукових гіпотез і вирішення практичних завдань дослідження.

Обрана мета повністю узгоджується з темою роботи, а об'єкт і предмет дослідження мають достатнє аналітичне відображення в її змісті. Доказовість і наукова вивіреність основних результатів, положень і рекомендацій підтверджується значною кількістю публікацій здобувача у фахових періодичних виданнях, а також активною участю в міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. Опубліковані праці демонструють вагомий особистий внесок автора у розв'язання актуальних теоретичних і прикладних питань розвитку обліку і контролю будівельної діяльності. Таким чином, зміст дослідження повною мірою відповідає його назві, меті та поставленим завданням. Основні наукові результати викладено послідовно й аргументовано; висновки та практичні пропозиції базуються на власних дослідженнях здобувача, що пройшли апробацію і спираються на надійну джерельну базу.

Ступінь наукової новизни результатів дисертаційного дослідження

Найбільш вагомими результатами, що засвідчують особистий внесок здобувача у розвиток досліджуваної проблематики та визначають наукову новизну

дисертаційної роботи, представлені у вигляді взаємопов'язаних теоретичних положень, методичних розробок і практичних рекомендацій. Аналіз змісту дисертації та основних наукових публікацій автора дає підстави виокремити низку оригінальних теоретико-методичних положень, висновків і практичних рекомендацій, які характеризуються науковою новизною та свідчать про вагомий особистий внесок здобувача у розв'язання актуального наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад, удосконалення методики та організації обліку і контролю інноваційного будівництва в умовах цифрової трансформації будівельної галузі.

У межах реалізації поставленої мети дослідження, яка полягає в удосконаленні теоретико-методичних положень і розробленні практичних рекомендацій щодо розвитку системи обліку і контролю інноваційного будівництва, здобувач визначив комплекс взаємопов'язаних наукових і прикладних завдань. Їх послідовне вирішення дало змогу отримати результати, що мають належний рівень наукової новизни та практичної значущості, а також знайшли відображення в авторських теоретичних положеннях, методичних рекомендаціях, висновках і пропозиціях щодо вдосконалення інформаційного забезпечення управління інноваційними будівельними проектами.

Серед наукових результатів, спрямованих на вдосконалення теоретико-методичних засад і розробку прикладних рекомендацій з цифровізації обліку і контролю інноваційного будівництва, варто відзначити:

1. Комплексне дослідження сучасного стану будівельного ринку України та впливу цифровізаційних тенденцій на його розвиток, що дало змогу визначити характерні особливості інноваційного будівництва, обґрунтувати перспективні напрями впровадження сучасних інформаційних технологій у будівельну діяльність, встановити їх взаємозв'язок із трансформацією системи обліку і контролю та сформулювати концептуальні засади інформаційного забезпечення управління інноваційними будівельними проектами (розділ 1);

2. Розширену методику цифровізованого обліку будівельної діяльності, яка забезпечує інтеграцію інформаційного моделювання будівельного процесу

із системою обліку та контролю, передбачає комплексне відображення потреби у матеріальних, транспортних, фінансових і трудових ресурсах на всіх етапах реалізації інноваційного будівельного проєкту, синхронізацію облікових даних із цифровою моделлю об'єкта будівництва та використання безпілотних літальних апаратів для моніторингу стану виконання будівельних робіт, що сприяє підвищенню оперативності, достовірності та аналітичної цінності облікової інформації про будівельну діяльність (параграфи 2.1–2.2);

3. Розроблений порядок обліку витрат будівельної діяльності та цифровізації калькулювання собівартості будівельної продукції, який базується на використанні єдиної калькуляційної одиниці – «один шар викладеної будівельної суміші», забезпечує інтеграцію облікових процедур із технологією тривимірного друку будівельних об'єктів (параграф 2.3).

4. Удосконалений формат внутрішнього та зовнішнього контролю будівельної діяльності, який передбачає використання інноваційних інформаційних технологій для автоматизації контрольних процедур, підвищення оперативності моніторингу та достовірності інформаційного супроводу управління (параграфи 3.1–3.2), а також позиціонування Звіту про управління будівельного підприємства як дієвого інструменту інформаційної взаємодії з клієнтами та іншими стейкхолдерами (параграф 3.3).

Повнота опублікування основних положень дисертації

Дисертаційне дослідження Лупійчука Антона Ігоровича є самостійною, комплексною і повноцінною науковою працею. Основні положення дисертації викладено у 13 наукових працях загальним обсягом 6,0 д.а., особисто автору належить 4,4 д.а., із них: 4 статті, у яких опубліковані основні наукові результати (загальним обсягом 3,2 д.а., особисто автору належить 2,6 д.а.); 9 публікацій апробаційного характеру, що додатково відображають наукові результати дисертації (загальним обсягом 2,8 д.а., особисто автору належить 1,8 д.а.).

Основні результати дисертаційного дослідження, що становлять наукову новизну, були апробовані та отримали позитивне наукове обговорення під час

дев'яти міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій. Представлена дисертація є результатом самостійного наукового пошуку здобувача, який сформував концептуальні основи, удосконалив теоретико-методичні положення та розробив практичні рекомендації щодо розвитку системи обліку і контролю інноваційного будівництва в умовах цифрової трансформації будівельної галузі. Усі наукові положення, авторські ідеї, теоретичні узагальнення, аналітичні висновки та практичні рекомендації, винесені на захист, є результатом особистої наукової діяльності автора, належним чином висвітлені в його наукових публікаціях і підтверджують самостійний характер виконаного дослідження.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів і рекомендацій про їх використання

Результати дисертаційного дослідження мають вагоме теоретичне значення, оскільки поглиблюють наукові уявлення про трансформацію обліку і контролю інноваційного будівництва в умовах цифровізації будівельної галузі. Значну практичну цінність мають запропоновані автором рекомендації щодо цифровізації обліку та контролю будівельної діяльності із застосуванням сучасних інформаційних технологій, зокрема інформаційного моделювання будівель, тривимірного друку, безпілотних літальних апаратів та інших цифрових інструментів.

Таким чином, результати дисертаційного дослідження мають як теоретичне значення для подальшого розвитку науки про облік і контроль, так і практичну цінність для вдосконалення інформаційного забезпечення управління інноваційним будівництвом.

Оцінка структури дисертації, мови та стилю викладення

Дисертаційна робота Лупійчука Антона Ігоровича характеризується продуманою структурою, внутрішньою узгодженістю та змістовною завершеністю. Послідовність викладення матеріалу у розділах забезпечує логічний розвиток дослідження, сприяє цілісному розумінню предмета

дослідження та дозволяє простежити внесок здобувача у вирішення наукової проблеми. Структура і зміст дисертації відповідають установленим академічним стандартам і оформлені згідно з вимогами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 211 сторінок. Робота містить 16 таблиць, 20 рисунків, 7 додатків на 16 сторінках. Список використаних джерел налічує 200 найменувань на 25 сторінках.

Дисертаційна робота Лупійчука Антона Ігоровича підготовлена діловою українською мовою, що ґрунтується на загально-науковій та економічній термінології. Стиль викладення тексту є науковим унаслідок логічної послідовності розкриття змісту параграфів та розділів дисертації, однозначності трактувань дефініцій та категорій, смислового взаємозв'язку завдань, наукової новизни, прикінцевих положень і висновків, об'єктивності порівняння проведених наукових досліджень та формування авторської позиції у сфері обліку й контролю тощо.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності, за якою вона подається до захисту

За змістом та оформленням дисертація Лупійчука Антона Ігоровича, враховуючи її міждисциплінарний характер, на тему «Облік і контроль інноваційного будівництва» загалом відповідає встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України і паспорту спеціальності 071 – «Облік і оподаткування», галузь знань 07 – «Управління та адміністрування».

Пропозиції та зауваження до дисертації

Поряд із вагомими науковими результатами, високою якістю змістового наповнення та належним рівнем оформлення дисертаційної роботи, доцільно звернути увагу на окремі зауваження та дискусійні аспекти, які заслуговують на

подальше уточнення або обговорення. Серед найбільш суттєвих з них варто відзначити:

1. Частково порушено послідовність викладу результатів дисертаційного дослідження у частині розкриття пропозицій щодо удосконалення контролю будівельної діяльності. Зокрема, у другому розділі дисертації, присвяченому питанням обліку будівельної діяльності, наведено результати дослідження контрольних аспектів імплементації технологій аеровізуального моніторингу. Водночас питання контролю є предметом окремого третього розділу роботи, що певною мірою ускладнює сприйняття логіки викладу матеріалу та знижує цілісність структури дослідження.

2. Недостатньо уваги приділено візуалізації результатів дослідження щодо реалізації зовнішнього контролю будівельної діяльності. Доцільним було б доповнити роботу схемами, рисунками або графічними моделями, які наочно відображали б порядок здійснення контрольних процедур із використанням сучасних цифрових технологій у будівництві. Включення таких елементів до третього розділу дисертації сприяло б кращому сприйняттю та інтерпретації запропонованих підходів до цифровізації контролю інноваційного будівництва.

3. Для посилення теоретичного підґрунтя дослідження доцільно було б більш ґрунтовно опрацювати наукові джерела та критично узагальнити позиції вітчизняних і зарубіжних учених щодо проблематики цифрової трансформації обліку й контролю в будівельній галузі. Розширення аналізу сучасних наукових підходів дозволило б глибше обґрунтувати окремі авторські пропозиції, чіткіше визначити їх місце в системі існуючих наукових концепцій та посилити аргументацію отриманих результатів.

4. Дискусійним є підхід щодо об'єднання внутрішнього та зовнішнього контролю в єдиний інтегрований інформаційний простір у частині представлення результатів дослідження. Зважаючи на комплексність, специфіку та відносну самостійність досліджень, присвячених внутрішньому і зовнішньому контролю, доцільним видається більш чітке розмежування відповідних положень у пунктах наукової новизни та висновках дисертаційної роботи. Іншими

словами, доцільно було передбачити відокремлені пункти наукової новизни та висновків для внутрішнього та окремо для зовнішнього контролю.

Наведені зауваження і побажання не зменшують позитивної оцінки дисертації роботи.

Загальна оцінка роботи, її відповідність встановленим вимогам

Дисертація Лупійчука Антона Ігоровича на тему «Облік і контроль інноваційного будівництва», подана до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії, є самостійним, завершеним науковим дослідженням, яке містить концептуально нові, науково обґрунтовані теоретичні підходи та практичні рішення щодо трансформації обліку й контролю інноваційного будівництва. Дисертація виконана на належному професійному рівні, повністю відповідає темі дослідження, а її мета успішно реалізована.

З огляду на актуальність порушеної проблематики, наукову новизну одержаних результатів, їхнє теоретичне значення і прикладну спрямованість, а також відповідність структури, стилю і мови викладення, дисертаційна робота Лупійчука Антона Ігоровича на тему «Облік і контроль інноваційного будівництва» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» №40 від 12.01.2017 р. (зі змінами і доповненнями), а її автор – Лупійчук Антон Ігорович – заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Рецензент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування
Західноукраїнського національного
університету МОН України

Володимир МУРАВСЬКИЙ